

МЕРТУ розтлумачило, як застосувати Закон про публічні закупівлі

У попередньому випуску журналу «Радник в сфері державних закупівель» № 3 (54) за березень 2016 року було опубліковано повний текст Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) та для вашої зручності — коментарі від редакції. Закон набрав чинності, але (як і кожен свіженький, щойно прийнятий нормативно-правовий акт) він породжує більше питань, ніж дає відповідей.

Не забарилась офіційна позиція Мінекономрозвитку як Уповноваженого органу у сфері здійснення публічних закупівель, що висвітлює основні тенденції та мету даного Закону, нові механізми та акцентує на змінах у понятійному апараті. З листом інформативного характеру Мінекономрозвитку від 22.03.2016 № 3302-06/8257-06 ми знайомимо вас далі.

Лист інформативного характеру Мінекономрозвитку від 22.03.2016 № 3302-06/8257-06

Щодо набрання чинності та введення в дію Закону України «Про публічні закупівлі»

Мінекономрозвитку України як Уповноважений орган, що здійснює регулювання та координацію у сфері державних закупівель, повідомляє.

19.02.2016 року набрав чинності Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-УІІІ (далі — Закон), проект якого був розроблений Мінекономрозвитку України з метою оптимізації процедур закупівель, підвищення рівня прозорості та відкритості здійснення закупівель, рівня конкуренції у сфері публічних закупівель та зниження рівня корупції шляхом запровадження системи електронних закупівель та електронної системи оскарження, підвищення професійності закупівельників.

Цей Закон містить низку концептуальних змін щодо здійснення публічних закупівель замовниками із обов'язковим використанням електронної системи закупівель, що забезпечує проведення процедур закупівель, створення, розміщення, оприлюднення та обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами.

Щодо введення в дію Закону

Інформуємо, що згідно з Розділом IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону, цей **Закон вводиться в дію поетапно:**

з 1 квітня 2016 року для центральних органів виконавчої влади та замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання;

з 1 серпня 2016 року — для всіх замовників.

Так, згідно зі статтею 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України (далі — міністерства) та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, **вищим органом якої є Кабінет Міністрів України.**

Згідно з Розділом III Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством.

Крім того, центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом згідно зі статтею 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» є Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України.

При цьому визначення поняття «замовники» наведено у пункті 9 частини першої статті 1 Закону.

До замовників також належать юридичні особи та/або суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, визначених у пункті 4 частини першої статті 1 Закону та відповідають хоча б одній з ознак, встановлених у пункті 9 частини першої статті 1 Закону.

Разом з тим звертаємо увагу суб'єктів господарювання на нововведені виключення, у разі наявності яких діяльність не вважається діяльністю в окремих сферах господарювання (пункт 4 частини першої статті 1 Закону).

Щодо загальних положень Закону

Статтею 1 Закону визначені основні терміни, що вживаються у Законі. Слід зазначити, що цим Законом змінено низку термінів, які використовуватимуться у сфері публічних закупівель та введено ряд нових. Тому, замовникам для яких Закон вводиться в дію з 1 квітня 2016 року, під час проведення закупівель необхідно використовувати терміни, визначені у статті 1 цього Закону.

Крім того, на відміну від Закону України «Про здійснення державних закупівель», цим Законом змінено сферу застосування Закону. Так, відповідно до частини першої статті 2 Закону цей Закон застосовується:

до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує **200 тисяч гривень**, а робіт — **1,5 мільйона гривень**;

до замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт — 5 мільйонів гривень.

При цьому, оскільки Закон не містить розмежування вартісних показників у залежності від походження коштів (бюджетні або власні кошти), **замовники та замовники, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання**, керуються вартісними межами предмета закупівлі, визначеними у частині першій статті 2 Закону **незалежно від джерела фінансування** такої закупівлі.

Водночас Законом передбачено, що під час здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону, замовники повинні дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель, установлених цим Законом, та можуть використовувати електронну систему закупівель з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору. **У разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг без використання електронної системи закупівель, за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень** та є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону, **замовники обов'язково оприлюднюють звіт про укладені договори** в системі електронних закупівель відповідно до статті 10 цього Закону.

При цьому звертаємо увагу замовників, що цим Законом змінено перелік випадків на які дія цього Закону не поширюється.

Крім того, дія цього Закону для замовників, які провадять діяльність в окремих сферах господарювання, додатково не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є визначені у частині четвертій статті 2 Закону. Тому замовники, які провадять діяльність в окремих сферах господарювання здійснюють закупівлю предметів закупівлі, визначених у частинах третій та четвертій статті 2 Закону без застосування процедур закупівель.

Поряд з цим інформуємо, що статтею 4 Закону встановлено обов'язок безоплатно оприлюднювати на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель річний план, додаток до річного плану та зміни до них протягом п'яти днів з дня їх затвердження.

Тому замовникам, які до введення в дію цього Закону, не склали річний план та/або

додаток до нього, у разі їх затвердження з дати введення Закону в дію необхідно керуватись вимогами статті 4 Закону.

При цьому у разі якщо замовником було складено та затверджено річний план та додаток до нього до введення в дію цього Закону, необхідність у повторному їх оприлюдненні відсутня.

Водночас, у разі внесення змін до річного плану та/або додатка до нього після введення в дію Закону, такі зміни оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу протягом п'яти днів з дня їх затвердження.

Щодо процедур закупівель

Статтю 12 Закону передбачено здійснення публічних закупівель із застосуванням таких процедур, як відкриті торги, конкурентний діалог, а також переговорної процедури закупівлі. Частиною другою статті 12 Закону встановлено, що замовник здійснює процедури закупівлі шляхом використання електронної системи закупівель.

Разом з тим Закон містить деякі відмінності проведення тендеру, зокрема :

обов'язкове застосування замовником електронного аукціону під час відкритих торгів та конкурентного діалогу;

різний порядок здійснення оцінки тендерних пропозицій учасників в залежності від очікуваної вартості предмета закупівлі;

скасування попереднього оприлюднення оголошення про закупівлю, у разі застосування переговорної процедури закупівлі та оприлюднення лише повідомлення про намір укласти договір за результатами проведених переговорів з учасником (учасниками).

Звертаємо увагу замовників, що згідно з частиною першою статті 28 Закону оцінка тендерних пропозицій проводиться автоматично електронною системою закупівель на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації, та шляхом застосування електронного аукціону.

При цьому розгляд тендерних пропозицій на відповідність вимогам тендерної документації здійснюється замовником **після оцінки пропозицій та починаючи з того учасника**, пропозиція якого за результатом оцінки визначена найбільш економічно вигідною. У разі відхилення тендерної пропозиції, що за результатами оцінки визначена найбільш економічно вигідною, замовник розглядає наступну тендерну пропозицію з переліку учасників, що вважається найбільш економічно вигідною.

При цьому у разі якщо **оголошення про проведення процедури закупівлі** оприлюднюється відповідно до норм частини четвертої статті 10 цього Закону,

проводиться оцінка лише тих тендерних пропозицій, що не були відхилені згідно з цим Законом.

Разом з тим частиною четвертою статті 10 Закону встановлено, що оголошення про проведення процедури закупівлі у строки, встановлені у частині першій цієї статті, **обов'язково додатково оприлюднюються** на веб-порталі Уповноваженого органу **англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну: для товарів і послуг — 133 тисячам євро; для робіт — 5150 тисячам євро.**

Таким чином, у разі якщо очікувана вартість закупівлі перевищує вищезазначені межі замовник **до проведення автоматичної оцінки тендерних пропозицій** у строк, що не перевищує 20 робочих **днів розглядає тендерні пропозиції на відповідність технічним вимогам**, визначеним у тендерній документації, та **визначає відповідність учасників кваліфікаційним критеріям.**

Згідно з частиною п'ятою статті 28 Закону за результатами розгляду складається протокол розгляду тендерних пропозицій за формою, встановленою Уповноваженим органом, та оприлюднюється замовником на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону. **Після оприлюднення замовником протоколу розгляду тендерних пропозицій електронною системою закупівель автоматично розсилаються повідомлення** всім учасникам тендеру та оприлюднюється перелік учасників, тендерні пропозиції яких не відхилені згідно з цим Законом. **Дата і час проведення електронного аукціону визначаються електронною системою автоматично**, але не раніше ніж через п'ять днів після оприлюднення протоколу розгляду тендерних пропозицій.

Щодо централізованих закупівельних організацій та уповноважених осіб

Законом передбачена можливість створення централізованих закупівельних організацій та здійснення закупівель уповноваженими особами замовника.

Згідно з пунктом 36 частини першої статті 1 Закону, централізовані закупівельні організації — юридичні особи, що визначаються Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування як замовники, які організують і проводять процедури закупівель та закупівлі за рамковими угодами в інтересах замовників відповідно до цього Закону. Централізовані закупівельні організації набувають усіх прав та обов'язків замовників, що визначені цим Законом, та несуть відповідальність згідно із законами України.

Водночас особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій встановлюються Кабінетом Міністрів України.

При цьому, виходячи зі змісту статей 1 та 11 Закону, уповноважена особа (особи) є службовою, посадовою та іншою фізичною особою замовника, яка визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із цим Законом на

підставі власного розпорядчого рішення або трудового договору (контракту) і повинна мати вищу освіту.

Разом з тим згідно зі статтею 21 Кодексу законів про працю України трудовим договором є угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін. Працівник має право реалізувати свої здібності до продуктивної і творчої праці шляхом укладення трудового договору на одному або одночасно на декількох підприємствах, в установах, організаціях, якщо інше не передбачене законодавством, колективним договором або угодою сторін.

Особливою формою трудового договору є контракт, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (у тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору, у тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін.

Згідно з частиною п'ятою статті 11 Закону приміряє положення про тендерний комітет та уповноважену особу (осіб) затверджується Уповноваженим органом.

Щодо авторизації електронних майданчиків

Постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 166 «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків» затверджено порядок, який визначає вимоги до функціонування електронної системи закупівель, процедуру проведення авторизації електронних майданчиків, умови підключення та випадки відключення електронних майданчиків від електронної системи закупівель, вимоги до електронних майданчиків та відповідальність операторів авторизованих електронних майданчиків.

Згідно з вимогами зазначеної постанови авторизація електронних майданчиків здійснюється Уповноваженим органом на підставі рішення комісії, персональний та кількісний склад якої затверджений наказом Мінекономрозвитку від 15.03.2016 № 440 «Про утворення комісії із забезпечення здійснення авторизації електронних майданчиків, підготовки рішень щодо їх підключення/відключення до/від електронної системи закупівель, усунення технічних збоїв в електронній системі закупівель» (далі — Комісія).

Інформація щодо діяльності Комісії розміщується на офіційному веб-сайті Міністерства (www.me.gov.ua) у підрубриці «Комісія із забезпечення здійснення авторизації електронних майданчиків, підготовки рішень щодо їх підключення/відключення до/від електронної системи закупівель, усунення технічних збоїв в електронній системі закупівель» рубрики «Державні закупівлі» розділу «Діяльність».

Заявка на авторизацію подається на адресу Уповноваженого органу та реєструється і оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

**Директор департаменту
регулювання державних закупівель
Олександр СТАРОДУБЦЕВ**

Отже, замовники, для яких Закон набув чинності вже з 1 квітня 2016 року, зможуть відчувати себе першовідкривачами на ниві електронних закупівель, що мають вже чіткий законодавчо закріплений порядок. Ті ж замовники, для яких дані норми стануть обов'язковими з 1 серпня 2016 року, зможуть аналізувати досвід своїх колег, що вже працюватимуть згідно із Законом, та ретельно підготуватись до аналогічного процесу.

По-перше, прописано порядок допорогових закупівель, а саме від 50 000 грн та до цінових меж, установлених статтею 2 Закону. У такому разі замовник може укласти прямий договір та викласти в систему звіт про укладення договору або проводити електронні закупівлі в системі. Якщо замовник проводить електронні закупівлі, то він повинен лише дотримуватись принципів статті 3 Закону (не дискримінувати учасників, не обмежувати конкуренцію тощо).

По-друге, багато змін зазнала процедура закупівель, що перевищує європейські пороги. Це — й особливий порядок допуску тендерних пропозицій до аукціону (допускає сам замовник), строк для подання пропозицій — 30 календарних днів, публікація англійською мовою лише оголошення про проведення процедури закупівлі та ряд інших (*детальне про це — у даному випуску журналу на сторінках 17-29*).

По-третє, у відкритих торгах (очікувана вартість яких не перевищує європейські норми) замовники оцінюють лише тендерну пропозицію переможця. Перевірка всіх пропозицій учасників, а це — лівова частина роботи тендерного комітету, відходить у минуле!

По-четверте, з'являються такі нові поняття, як централізовані закупівельні організації та уповноважена особа. Для повноцінного функціонування централізованих закупівельних організацій у майбутньому заплановано прийняття низки нормативно-правових актів (задля врегулювання даного питання).

Що стосується поняття уповноваженої особи, то воно є цілковито новим для сфери вітчизняного прок'юременту. Замовник для провадження діяльності у сфері державних закупівель може залучати тендерний комітет, уповноважену особу (осіб) та всіх одночасно. *Детальніше про це — у даному випуску журналу на сторінках 30-32.*

Звичайно, головним питанням замовників, які вже з 1 квітня 2016 року працюють згідно із Законом, є таке: «Де працювати?» Усі замовники за не один рік роботи на веб-порталі tender.me.gov.ua звикли до його функціоналу та пристосувались до всіх його

незручностей.

Відтепер, після набуття чинності Законом, замовники працюватимуть на електронних майданчиках, що пройшли відповідну акредитацію. Дані майданчики мають тестові сценарії та великий перелік вимог технічного завдання, щоб ефективно виконувати свою функцію.